Ankenævnet for Forsikring

894/12

Den 11. juni 2012 blev i sag nr. 81.310:

xxxxx xxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxx xxx xxx xxxxxxxx
xxxx xxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har en individuel pensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne i Nordea Pension. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at anerkende et dækningsberettigende generelt erhvervsevnetab.

Selskabet har henvist til, at klageren ikke har dokumenteret et dækningsberettigende generelt erhvervsevnetab.

Klageren indtrådte i ordningen den 25/8 2004. Livsforsikringen giver ret til invalideydelse og præmiefritagelse, såfremt erhvervsevnen grundet sygdom eller ulykke bliver nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne. Såfremt erhvervsevnen nedsættes med mellem 1/2 og 2/3, er der ret til halve invalideydelser og fuld præmiefritagelse. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1967, har efter folkeskolens 10. klasse taget en EFG-eksamen inden for handel og kontor. Efterfølgende arbejdede hun en kort årrække som smed/svejser, men ophørte hermed i 1992. I 1998 startede hun eget rengøringsfirma.

I erklæring om udbetaling og præmiefritagelse i forbindelse med tab af erhvervsevne af 7/4 2010 har klageren anført, at hun var udsat for en færdselsulykke den 22/10 2005,

og at hun er i stand til at arbejde 15-25 timer ugentligt i et kontorjob. Det fremgik endvidere, at hun var tilkendt flexjob pr. 16/6 2009, og at hendes indtægt før ulykken androg 290.575 kr. årligt.

Af lægeattest af 19/4 2010 fremgår bl.a., at hun ved ulykken havde pådraget sig piskesmæld, og at hun desuden led af allergi, ligesom hun tidligere havde haft en blodprop i benet.

Selskabet indhentede det foreliggende kommunale og lægelige materiale.

Af ambulantepikrise fra reumatologisk afdeling af 22/9 2008 fremgår bl.a.:

"AKTIONSDIAGNOSE:
A DM545 - Lændesmerter
…
Aktuelle:
År 2005 blev hun som chauffør i bil påkørt bagfra og fik umiddelbart smerter i nakke og lænd. Undersøgt 2006 af speciallæge i … som tilsyneladende ikke kunne finde nogen forklaring. Er MR-skannet ligeledes i 2006 hvor der ikke blev fundet noget abnormt iflg. pt. og nu reskannet 05.09.08 … hvor der ikke foreligger svar. Smerterne er gradvist forværret og for ca. 1 år siden måtte pt. sygemelde sig delvist. Smerterne er lokaliseret lige over lænderyg og kan jage både op mod nakken og ned i balden. Aldrig udstråling til benene. Har fornemmelsen af at ryggen er ustabil.
…
Konklusion:
De vedvarende meget lokaliserede smerter kunne give mistanke om evt. ustabilitet i området. Er konfereret med arbejdsmediciner, som gerne vil vurdere pt., når hun er færdigundersøgt, og det er vurderet, om der er behandlingsmæssige muligheder."

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 3/6 2009 fremgik bl.a.:

"**Tidligere sygdomme**
1992 piskesmæld, (whiplash) efter trafikuheld.
2002 antikoagulationbehandling på grund af dyb venetrombose.
2005 igen whiplash
…
Socialt
Tidligere selvstændig, drivende et rengøringsfirma, men er nu delvist sygemeldt og arbejder kun 34 timer dgl. med administrative funktioner.
Har 3 børn og bor sammen med samlever.
…
Vurdering
Anamnestisk, klinisk og neuroradiologisk er symptomerne forenelige med følger efter whiplashlæsion i hele rygsøjlen, både i nakkeregionen og lænderegionen efter trafikulykken i oktober 2005. Symptomerne er klassiske med nakke-hovedpine, hukommelses- og koncentrati-

onsbesvær, føleforstyrrelser i begge overekstremiteter, skulderregion og brystet, endvidere træthed, manglende energi og svimmelhed.

Ved den objektive undersøgelse findes normale neurologiske forhold.

Ulykken har formentlig ikke forårsaget direkte nervebeskadigelse, hverken i nakke- eller lænderegionen.
Patientens tilstand har været langvarig og kan fortsat vare op til flere år, hvor symptomerne måske går i ro og bløddelslæsionerne i nakke- og lænderegion svarende til ledbåndsskader og muskeltilhæftningsbeskadigelser retter sig anatomisk og fysiologisk.
Patienten har svære symptomer og hun kan angiveligt ikke arbejde flere timer dagligt, ligesom hun heller ikke magter at foretage almindelige daglige gøremål.
Undertegnede mener ikke, at der findes nogen form for kirurgisk behandling i forbindelse med patientens aktuelle sygdom, ligesom der ikke findes en bestemt form for behandling, der kan kurere tilstanden i nærmeste fremtid.

Der er derfor i denne forbindelse behov for fysisk træning og kropslig aktivitet, hvilket kan øge patientens psykiske og fysiske arbejdsevne.
Prognosen må formentlig betragtes som værende dårlig.
Man anbefaler funktionsmæssige skånehensyn fremover på grund af tilstanden.
Tilstanden kan forbedres med tiden, men man kan ikke sætte en bestemt tidshorisont på de nuværende symptomer."

Kommunens virksomhedskonsulent har i forbindelse med kommunens bevilling af flexjob pr. 16/6 2009 i journalen anført:

"Det er ut.s vurdering at [klagers] arbejdsevne er væsentlig nedsat p.g.a. uhelbredelige smerter. Ut. vurderer t det er en stor fordel at [klager] er selvstændig, da [klager] beskriver at hun har brug for mange pauser i sin hvilestol i løbet af en dag. Det er ut.s vurdering at det er meget svært at finde en stilling på arbejdsmarkedet bredt, hvor det ville kunne lade sig gøre og samtidig føre til ordinær beskæftigelse.

[Klager] beskriver at hurtige bevægelser og tunge løft kan udløse smertejag. Ut. vurderer derfor at det er yderst skånsomt for [klager] at være selvstændig med de arbejdsopgaver det fører med sig.

Det er ut.s vurdering at [klager] har den rigtige placering på arb. markedet med de skånehensyn hun har i dag:
- varierende arb. stillinger
- ingen tungere løft
- nedsat arb. tid ca. 20-25 timer.
- ingen pludselige bevægelser, træk eller skub.

Ut. hører [klager] fortælle at hun kan opfylde alle sine skånehensyn, [klager] beskriver at det også er en nødvendighed, hvis det skal være muligt for hende at få lidt ud af sin fritid. [Klager] beskriver at hun i dag ikke har overskud til andet end at være mor og så gå en tur med hunden når hun har fri. Før i tiden fortæller hun at hun var meget aktiv.

[Klager] beskæftiger i dag sig selv med skånehensyn og har 5 deltidsansatte i sin virksomhed. Det er ut.s vurdering at [klager] i et job på særlige vilkår ville kunne bidrage til arbejdsmarkedet i mange år frem over."

Af opsamlingsvurdering i kommunen den 1/2 2010 fremgår bl.a.:

> "Hun beskriver uændrede forhold, som beskrevet i ressourceprofilens elementer.
> Hun tager fortsat smertestillende medicin, og indleder altid dagen med medicin før hun kan fungere.
> De tilrådede hjælpemidler fra ergoterapeuten følger hun og føler at de afhjælper hendes hverdag.
>
> Hun beskriver at hun arbejder 15-23 timer ugt. fordelt på alle 7 dage. Hun har hjemmekontor og kan tilrettelægge hendes arbejdstider."

Ifølge kommunens brev af 16/3 2010 til klageren er der meddelt godkendelse til flexjob, idet arbejdsevnen vurderes nedsat med mindst 50 % pr. 16/6 2009.

I brev af 25/10 2010 har klagerens advokat medsendt afgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen, hvorefter klagerens méngrad i anledning af ulykkestilfældet er vurderet til 10 %, og erhvervsevnetabet er vurderet til 15 %. På baggrund heraf og afgørelsen om flexjob fra kommunen anmodede advokaten om udbetaling af invalidepension samt invaliditetserstatning på 10 %.

Selskabet har i brev af 16/7 2010 til klageren afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at det ud fra de foreliggende kommunale og lægelige oplysninger ikke fandtes godtgjort, at hun har et dækningsberettigende erhvervsevnetab.

Klagerens advokat besværede sig over afgørelsen den 1/10 2010 og henviste til Arbejdsskadestyrelsens og kommunens afgørelse.

Selskabet foranledigede på baggrund heraf klageren undersøgt at speciallæge i neurologi. Denne har i erklæring af 9/2 2011 bl.a. anført:

> "Anfører at være på arbejde 4 time, men må have hyppige pauser og lægge sig i løbet af arbejdsdagen og har reduceret sin arbejdstid.
> Kan ikke gennemføre tidl. funktioner, hvor hun deltog i den praktiske gennemførelse af rengøringsopgaver. Udfører nu kun kontoradministrative opgaver.
> Tilstanden har været stationær siden 2006/7 angående arbejdsfunktion.
> I fritidsliv angiver [klager], at hun tidligere har været aktiv med rulleskøjter, bowling samt styrketræning. Efter oktober 2005 har hun ikke kunnet gennemføre ovennævnte pga. lændesmerter, kraftesløshed og muskelsmerter efter fysisk anstrengelse. Hun kan svømme i varmtvandsbassin men ikke i almindeligt koldt svømmehalsvand. Passer sin varmtvandssvømning

og får passive behandlinger med ugers interval med muskelafslapning som vedligeholdelsestræning/behandling.
…
OBJEKTIVT:
Halscolumna findes med nedsat bevægelighed ved siderotation, aktivt 45 grader bilat, sidehældning 30 grader bilat., ekstension 10 grader, hage-manubrium afstand 7,5 cm. Ved passiv bevægelse kan hun få nær normale bevægeudslag men med smerteangivelse uden udstrålende fænomener ved siderotation mod højre.
Der er rigelig tendomyogen ømhed paravertebralt i halsmuskulaturen.
Lændecolumna findes med normale krumninger, ophævet lændelordose. Strakt benløft til 45 grader bilateralt, negativ Laseque. Ingen pareser, normale og egale reflekser på underekstremiteter såvel som på overekstremiteter.
Cerebeliart: Normalt FNF og KHF. Normal gang.
Sensibilitet: Perifert på OE og UE normal sensibilitet for let berøring og stillingssans.
Ekstrapyramidalt: Normale forhold.
…
Der er tale om distorsion og kontusion af bløddele sv.t. cervikal- og lændecolumna. MR-skanning har ikke vist kirurgisk intervenerbar eller anden lidelse med påvirkning af nerver eller medulla.
Hun har nu udviklet en kronisk non-malign smertetilstand som er vanskeligt traktabel.
Tilstanden skønnes kronisk uden udsigt til bedring nu mere end 5 år efter traumet. Vurderet ved Kommunens Job & Velfærdsanalyse har pt. væsentlig reduceret arbejdsfunktion og en grad af mén efter traumet. Der er ikke alternative forklaringer til hendes symptomer. Der er specielt ikke fundet tegn på anden neurologisk eller ortopædkirurgisk sygdom.

DIAGNOSE: Distorsio columna cervicalis antea
Distorsio columna lumbalis antea
Kronisk non-malign smertetilstand"

I brev af 4/4 2011 til klageren har selskabet fastholdt sin afgørelse.

Klagerens advokat har indsendt klage til nævnet den 26/9 2011 med krav om udbetaling af invalidepension og præmiefritagelse pr. 16/6 2009 og frem og har til støtte for kravet bl.a. anført:

"Ifølge de almindelige forsikringsbetingelser § 8, **bilag …** skal Nordea Liv & Pension, første gang der tages stilling til, om forsikrede er berettiget til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, vurdere den nedsatte erhvervsevne i forhold til forsikredes nuværende erhverv.

Da arbejdsprøvningen har vist, at min klient maksimalt kan arbejde 181/2 timer pr. uge i egen virksomhed gøres det gældende, at min klient som minimum opfylder betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension fra den 16. juni 2009 - 16. december 2010 (18 måneder).

Når de 18 måneder er forløbet, skal der ifølge forsikringsbetingelserne foretages en vurdering af min klients generelle erhvervsevne.

Som det fremgår indledningsvis, var min klient på tegningstidspunktet den 1. september 2004 selvstændig med eget hjemmeservicefirma.

Med økonomisk hjælp fra kommunen har min klient i dag mulighed for at fortsætte som selvstændig med eget hjemmeservicefirma.

Da min klient har egen virksomhed, vil en omskoling/ny uddannelse savne et fornuftigt formål.

På det foreliggende grundlag gøres det gældende, at min klients generelle erhvervsevne er nedsat i en sådan grad, at der er grundlag for udbetaling af invalidepension og præmiefritagelse efter den 16. juni 2009 og frem."

Selskabet har over for nævnet i brev af 20/10 2011 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"I forbindelse med trafikuheldet var forsikrede fuldt sygemeldt i en periode, som dog ikke oversteg forsikringens karensperiode på 3 måneder. Ifølge akter fra kommunen var forsikrede fuldt sygemeldt i perioden 24.10.05 - 02.01.06. Forsikrede genoptog efterfølgende sit erhverv som selvstændig fuldt ud. Hun havde dog indimellem kortere sygeperioder af 3-10 dages varighed.

Forsikrede oplevede imidlertid senere en forværring i sin tilstand, hvorfor hun blev delvist sygemeldt den 5. december 2007. Klarede således alene 20-25 timer om ugen i sin selvstændige virksomhed. Forsikrede var delvis sygemeldt frem til den 16. juni 2009, hvorefter hun blev tilkendt fleksjob.

I henhold til forsikringsbetingelserne vurderer vi i første omgang forsikredes erhvervsevne i hendes eget erhverv som selvstændig med eget rengøringsfirma, hvor hun har 5 ansatte. Vi tager her stilling til, om der kan tilkendes præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension for en midlertidig periode.

Vi har på baggrund af sagens akter vurderet, at forsikredes erhvervsevne i eget erhverv ikke har været nedsat med mindst halvdelen fra den 5.december 2007 og frem til tilkendelse af fleksjob den 16. juni 2009, idet hun har formået at arbejde mere end halvdelen af en normal arbejdsuge.

Fra den 16. juni 2009, hvor forsikrede blev tilkendt fleksjob, har vi vurderet hendes generelle erhvervsevne. Det betyder, at det ikke længere er en vurdering af erhvervsevnen i forhold til forsikredes konkrete erhverv, men erhvervsevnen i forhold til ethvert erhverv, der udgør grundlaget for, om forsikrede er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at kommunens afgørelse om fleksjob/førtidspension ikke er afgørende for vores vurdering. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer, som hver vægter ligeligt. Helbredet udgør kun det ene element. I forhold til forsikringen er det alene et helbredsmæssige, der indgår i vurderingen af forsikredes erhvervsevne. Kriterierne for kommunens vurdering af arbejdsevnen er altså ikke sammenfaldende med kriterierne i Nordea Liv & Pensions forsikringsbetingelser. Derudover gør vi opmærksom på, at løntilskud og antal timer i fleksjobbet er fastsat ud fra arbejdsevnen i den konkrete funktion og ikke alene ud fra de helbredsmæssige forhold. Størrelsen af tilskuddet og antal timer kan derfor ikke sidestilles med vores vurdering af erhvervsevnen.

…
Vi har konstateret, at ingen af forsikredes subjektivt fremførte gener og følger i form af nakkehovedpine, hukommelses og koncentrationsbesvær, træthed, manglende energi samt svimmelhed, beskrives i sagens øvrige lægelige akter.

Uagtet at speciallægen vurderede, at der vil kunne indtræde en bedring i kundens tilstand, blev forsikrede tilkendt fleksjob i eget erhverv som selvstændig den 16. juni 2009. Af de fremsendte kommunale akter foreligger ingen oplysninger om forudgående arbejdsprøvning (bilag …).

Af indstilling til godkendelse til fleksjob fremgår, at forsikrede har skånehensyn i form af at undgå tungt fysisk arbejde, bør have varierende arbejdsstillinger og mulighed for indlæggelse af pauser, hvor forsikrede kan ligge/sidde.
…
Vi meddelte forsikrede vores afgørelse i brev af 16. juli 2010 (bilag …). Forsikrede erklærede sig efterfølgende uenig i afgørelsen, hvorfor vi besluttede at indhente en supplerende speciallægeerklæring hos speciallæge i neurologi … (bilag …).

At speciallægeerklæringen fremgår, at der påvises nedsat aktiv bevægelighed i nakken ved siderotation. Ved passiv bevægelighed kan forsikrede få nær normale bevægeudslag, dog med smerteangivelse ved siderotation mod højre. Der er i den forbindelse ingen udstrålende fænomener. Der beskrives ingen indskrænket bevægelighed i lænden. Der er ingen pareser og ingen føleforstyrrelser. Der påvises ingen nerveskader. Forsikredes tilstand vurderes kronisk, uden mulighed for bedring.

Det fremgår ligeledes af speciallægeerklæringen, at forsikrede nu har 10 ansatte mod tidligere 5 ansatte. Forsikrede har ikke haft nogen væsentlig omsætningsnedgang siden bilulykken i 2005. I henhold til forsikringsbetingelserne bforeligger der nedsat erhvervsevne, der berettiger til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til, ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 (eller halvdelen) af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

På baggrund af sagens samlede oplysninger er det vores vurdering, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen eller 2/3. De objektive fund er meget sparsomme og begrunder ikke et tilstrækkeligt erhvervsevnetab.

Det er vores vurdering, at forsikredes tilstand er forenelig med et ikke fysisk belastende arbejde med en indsats på mere end halvdelen af normal arbejdstid, og vi fastholder derfor vores afgørelse om, at forsikrede ikke har ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension."

Der har efterfølgende været nogen korrespondance mellem parterne, men der er ikke herunder fremlagt nyt lægeligt eller kommunalt materiale, ligesom der heller ikke er anført afgørende nyt af parterne.

8. 81.310

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 8. Invalidepension, præmiefritagelse og invalidesum**

A. Invalidepension og præmiefritagelse

Generelt

Er forsikringen oprettet med ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse ved nedsat erhvervsevne, gælder følgende regler:

Forsikrede har ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse, hvis forsikrede får nedsat sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsat erhvervsevne, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Subjektive klager over smerter, gener o. lign., berettiger ikke til invalidepension og/eller præmiefritagelse, medmindre der ved lægelig eller anden helbredsmæssig undersøgelse kan påvises objektive tegn på, at erhvervsevnen er nedsat i tilstrækkelig grad."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne - vurderet i forhold til de helbredsmæssige oplysninger samt de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser - ikke kan anses for nedsat til mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.

Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afslag på præmiefritagelse og udbetaling af invalideydelser.

9. 81.310

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen